

Na podlagi tretjega odstavka 37. člena, tretjega odstavka 38. člena in drugega odstavka 39. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, 33/01 in 110/02 – ZGO-1) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

PRAVILNIK

o rutinskih diagnostičnih preiskavah in načinu zdravljenja merjascev v odobrenih osemenjevalnih središčih

I. SPLOŠNI DOLOČBI

1. člen

(vsebina pravilnika)

Ta pravilnik določa rutinske diagnostične preiskave, način zdravljenja merjascev v odobrenih osemenjevalnih središčih, pogoje za trgovanje s semenom merjascev na teritoriju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) in uvoz iz tretjih držav ter veterinarski inšpekcijski nadzor v skladu z Direktivo 90/429/EGS (UL L 224/00, 18. 8. 1990) ter Odločbami Evropske komisije 2000/39/ES (UL L 13/00, 19. 1. 2000), 98/139/ES (UL L 38/98, 12. 2. 1998) in 2002/613/ES (UL L 196/02, 25. 7. 2002) z vsemi spremembami.

2. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

1. pristojni organ v Republiki Sloveniji za izvajanje Direktive 90/429/EGS ter Odločb 2000/39/ES, 98/139/ES in 2002/613/ES je Veterinarska uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS);

2. osemenjevalno središče je uradno odobren in nadzorovan obrat na ozemlju države članice Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) ali tretje države, v katerem se pridobiva seme za umetno osemenjevanje živali;

3. odobritev je ugotovitev pristojnega organa, da osemenjevalno središče izpolnjuje predpisane veterinarske pogoje;

4. veterinar osemenjevalnega središča je veterinar veterinarske ambulante osemenjevalnega središča, ki je pooblaščen in odgovoren za delo ter stalno kontrolo v osemenjevalnem središču;

5. odobreni laboratorij je laboratorij, za katerega pristojni organ ugotovi, da izpolnjuje pogoje za opravljanje preiskav iz tega pravilnika;

6. veterinarska registrska številka je številka, ki jo po opravljenem postopku odobritve osemenjevalnemu središču podeli pristojni organ;

7. živalsko seme je pripravljen oziroma razredčen ejakulat merjasca v svežem ali konzerviranem stanju (v nadaljnjem besedilu: seme);

8. serija semena so osemenjevalne doze, pripravljene iz ejakulata istega merjasca, pridobljene istega dne. Če sta isti dan pridobljena dva ali več ejakulatov istega merjasca, jih je pred pripravo osemenjevalnih doz potrebno združiti;

9. pošiljka semena je ena ali več serij merjaščevega semena, za katero je izdano eno zdravstveno potrdilo;

10. država pridobivanja semena je država, v kateri se seme pridobiva, skladišči in daje v promet.

II. RUTINSKE DIAGNOSTIČNE PREISKAVE

3. člen

(splošni pogoji in diagnostične preiskave)

(1) Merjasci, ki se vključujejo v odobreno osemenjevalno središče, morajo izhajati iz rej oziroma vzrejnih centrov, ki so pod stalno veterinarsko kontrolo, in biti pregledani ter prosti bolezni, ki jih določa Priloga B Direktive 90/429/EGS.

(2) Vsi merjasci v odobrenem osemenjevalnem središču morajo biti vsaj enkrat letno pregledani na:

– tuberkulozo, in sicer z intradermalnim primerjalnim testom, pri čemer mora biti rezultat vsakega testa negativen;

– brucelozo s preiskavo BBA (Bufferes Brucella antigen test);

– klasično prašičjo kugo, in sicer s testom Elisa ali serum-nevtralizacijskim testom za dokazovanje prisotnosti virusa klasične prašičje kuge;

– bolezen Aujeszkega, in sicer s testom serumske neutralizacije ali Elisa testom, s katerim se da dokazati protitelesa proti antigenu pri nevakciniranih prašičih, ter z Elisa testom, ki vsebuje G1 antigen za dokazovanje G1 protiteles pri merjascih, ki so bili vakcinirani z markirno vakcino (G1 deleted vaccine).

(3) Vse preiskave iz druge in tretje alinee prejšnjega odstavka morajo biti opravljene v odobrenem laboratoriju.

(4) Če je rezultat katerekoli preiskave iz tega pravilnika pozitiven, je treba merjasca nemudoma premestiti iz objektov za nastanitev plemenjakov v izolacijski prostor. Njegovega semena ni dovoljeno dajati v promet, kot tudi ne zalog njegovega semena od zadnjega negativnega rezultata dalje. V promet se lahko da seme, pridobljeno šele potem, ko so rezultati ponovnih preiskav negativni.

(5) V primeru iz prejšnjega odstavka ni dovoljeno dajati v promet niti semena ostalih merjascev iz takšnega osemenjevalnega središča, če je rezultat katerekoli preiskave iz tega pravilnika pozitiven. V takšnem primeru semena ni dovoljeno pridobivati in dajati v promet, dokler se s ponovnimi preiskavami ne dokaže, da so rezultati preiskav negativni.

4. člen

(ostale bolezni)

(1) Merjasci v odobrenem osemenjevalnem središču morajo biti poleg bolezni iz prvega odstavka prejšnjega člena in bolezni, ki jih določa Priloga B Direktive 90/429/EGS, prosti tudi:

– stekline,

– vraničnega prisada in

– vezikularne bolezni prašičev.

(2) Predstojnik VURS z odločbo v upravnem postopku imenuje strokovno komisijo, katere dolžnost je priprava ustreznih ukrepov za zatiranje in izkoreninjenje bolezni iz tretje in četrte alinee prvega odstavka prejšnjega člena in prvega odstavka tega člena v odobrenem osemenjevalnem središču.

III. NAČINI ZDRAVLJENJA

5. člen**(tuberkuloza)**

- (1) Merjasce je potrebno enkrat letno tuberkulinizirati. Za tuberkulinizacijo se lahko uporabljajo le registrirani tuberkulini.
- (2) Če merjasci reagirajo pozitivno po intradermalnem monotestu, se jih ponovno tuberkulinizira z intradermalnim primerjalnim testom (po navodilih proizvajalca tuberkulina) po 42 dneh.
- (3) Če merjasci po intradermalnem primerjalnem testu iz prejšnjega odstavka reagirajo sumljivo, jih je potrebno po 42 dnevih ponovno tuberkulinizirati. Če tudi tokrat reakcija ni negativna, je treba pozitivne živali izločiti.
- (4) Za ponovno pridobitev statusa tuberkuloze proste črede merjascev morajo biti po 42 dneh od izvedbe zadnje tuberkulinizacije vsi merjasci v odobrenem osemenjevalnem središču negativni.

6. člen**(bruceloza)**

- (1) Za diagnosticiranje bruceloze se lahko uporabljajo le registrirani antigeni in primerjalni serumi.
- (2) Preiskave morajo biti opravljene v skladu z drugo alineo drugega odstavka 3. člena tega pravilnika. Če so rezultati preiskav na bucelozo pozitivni, je treba pozitivne živali izločiti.
- (3) Za ponovno pridobitev statusa bruceloze proste črede merjascev morata biti opravljeni dve naknadni preiskavi, in sicer z metodami BBA, serumske aglutinacije in reakcije vezanja komplementa, pri čemer morajo biti rezultati obeh preiskav negativni. Prvo preiskavo se opravi 30 dni po izločitvi zadnjega pozitivnega merjasca v odobrenem osemenjevalnem središču, drugo pa 60 dni kasneje.

7. člen**(klasična prašičja kuga)**

- (1) Preiskave na klasično prašičjo kugo morajo biti opravljene v skladu s tretjo alineo drugega odstavka 3. člena tega pravilnika.
- (2) Če so rezultati preiskav pozitivni, je treba pozitivne živali nemudoma izločiti in nadalje postopati v skladu s predpisanim načrtom ukrepov v primeru pojava klasične prašičje kuge v Republiki Sloveniji.

IV. POGOJI ZA VSTOP ŽIVALI V ODOBRENO OSEMENJEVALNO SREDIŠČE**8. člen****(pogoji)**

- (1) Vsi sprejeti merjasci v osemenjevalno središče:
- morajo biti vsaj 30 dni v izolacijskih prostorih, ki jih v ta namen posebej odobri pristojni organ države članice, in v katerem so le merjasci z enakim zdravstvenim statusom;
 - morajo biti pred vstopom v izolatorij iz prejšnje točke izbrani iz čred ali kmetijskih gospodarstev:
 - ki so uradno prosta klasične prašičje kuge,
 - ki so prosta bruceloze,
 - kjer predhodnih 12 mesecev ni bila prisotna nobena žival, vakcinirana zoper slinavko in parkljevko,
 - kjer v predhodnih 12 mesecih niso bili ugotovljeni nobeni klinični, serološki ali virološki znaki Aujeszkii bolezni,
 - za katere ne velja nobena prepoved v skladu z zahtevami Direktive 64/432/EGS glede afriške prašičje kuge, vezikularne bolezni prašičev, poliomielitisa prašičev (bolezen Teschen) ter slinavke in parkljevke.
 - morajo pred obdobjem izolacije, določenem v točki a) tega odstavka, z negativnimi rezultati opraviti preiskave iz 3. člena tega pravilnika. Pristojni organ lahko dovoli, da se testi opravijo v izolatoriju, če so rezultati znani pred začetkom 30-dnevne izolacijske dobe, predpisane v točki a) tega odstavka;
 - morajo v obdobju izolacije iz točke a) tega odstavka, ki mora trajati vsaj 30 dni, z negativnimi rezultati opraviti preiskave iz 3. člena tega pravilnika. Pri živalih je potrebno opraviti tudi preiskavo mikroskopske aglutinacije za dokazovanje prisotnosti leptospiroze (serovari pomona, grippytyphosa, tarassovi, hardjo, bratislava in ballum). Preiskava ni potrebna, če so bili zdravljeni proti leptospirozi z dvema injekcijama streptomocina v razmaku 14 dni (25 mg na kg žive telesne teže).
- (2) Vse preiskave je treba opraviti v laboratoriju, ki ga odobri in pooblasti država članica.
- (3) Živali je dovoljeno sprejeti v osemenjevalno središče le z izrecnim dovoljenjem veterinarja veterinarske ambulante v osemenjevalnem središču. Vse premike živali v središče in iz središča je treba evidentirati.
- (4) Žival, ki je sprejeta v osemenjevalno središče, ne sme kazati na dan sprejema nobenega kliničnega znaka bolezni. Vse živali morajo prihajati iz izolatorija, ki je naveden v točki a) prvega odstavka tega člena in na dan odpreme uradno izpolnjevati naslednje pogoje:
- da se nahaja v središču območja s polmerom 10 kilometrov, v katerem vsaj 30 dni ni bilo ugotovljenega nobenega primera slinavke in parkljevke ali prašičje kuge;
 - da v njem vsaj tri mesece ni bilo slinavke in parkljevke ter bruceloze;
 - da v njem vsaj 30 dni ni bilo Aujeszkii bolezni in bolezni prašičev, ki jih je treba v skladu z določbami Priloge E Direktive 64/432/EGS obvezno prijaviti.
- (5) Če so pogoji iz tega pravilnika izpolnjeni in so bili v zadnjih 12 mesecih opravljeni rutinski testi, se lahko živali prepeljejo iz enega odobrenega osemenjevalnega središča v drugega z enakovrednim zdravstvenim statusom brez izolacije ali opravljanja preiskav, če gre za neposreden premik. Zadevne živali ne smejo priti v neposredni ali posredni stik s parkljarji nižjega zdravstvenega statusa, prevozno sredstvo pa mora biti pred uporabo razkuženo. Če poteka premik iz enega osemenjevalnega središča v drugega med različnimi državami članicami, mora biti opravljen v skladu s pravilnikom, ki ureja pogoje, ki jih morajo glede zdravstvenega stanja izpolnjevati goveda in prašiči (Direktiva 64/432/EGS).

V. TRGOVANJE NA TERITORIJU EU IN UVOZ IZ TRETJIH DRŽAV**9. člen****(pogoji za trgovanje na teritoriju EU)**

- (1) Odobrena osemenjevalna središča v Republiki Sloveniji morajo biti z vidika zdravstvenega varstva živali za uvrstitev na seznam Evropske komisije, registrirana pri VURS za trgovanje s semenom med državami članicami EU in pridobiti veterinarsko registrsko številko. VURS posreduje drugim državam članicam in Evropski komisiji seznam osemenjevalnih središč v Republiki Sloveniji z veterinarskimi registrskimi številkami in jih obvešča o vsakem preklicu odobritve.
- (2) VURS odobri osemenjevalno središče, če izpolnjuje predpisane pogoje iz pravilnika, ki ureja pogoje za odobritev in nadzor osemenjevalnih središč za pridobivanje, skladiščenje in promet z živalskim semenom (Direktiva 90/429/EGS), in v osemenjevalnem središču opravlja stalni veterinarski nadzor.
- (3) Za trgovanje s semenom na teritoriju EU, mora pošiljko med prevozom do namembnega kraja spremljati veterinarsko spričevalo, ki ga izpolni in podpiše uradni veterinar države

članice porekla semena. Veterinarsko spričevalo mora:

- biti izpolnjeno na dan nakladanja v uradnem jeziku ali jezikih odpreme države članice in v uradnem jeziku ali jezikih namembne države članice;
- veljati pet dni;
- biti izdano na enem listu papirja;
- biti izpolnjeno za enega samega prejemnika;
- imeti žig v barvi, ki je drugačna od barve veterinarskega spričevala.

(4) Vzorec veterinarskega spričevala je naveden v Prilogi D Direktive 90/429/EGS in dosegljiv na spletnih straneh VURS.

10. člen

(pogoji za uvoz iz tretjih držav)

(1) VURS dovoli uvoz semena iz tretjih držav ali dela tretje države le, če je osemenjevalno središče vključeno na seznam Evropske komisije. Ta seznam Evropska komisija sproti dopolnjuje in spreminja glede na zdravstveno stanje prašičev v posamezni tretji državi ter ga objavlja v Uradnem listu EU in na njenih spletnih straneh.

(2) Pošiljko semena mora ob uvozu na teritorij EU spremljati veterinarsko spričevalo, ki ga izpolni in podpiše uradni veterinar tretje države izvoznice. Veterinarsko spričevalo mora:

- biti izpolnjeno na dan nakladanja pošiljke v namembno državo članico;
- biti napisano v uradnem jeziku ali jezikih namembne države članice;
- spremljati pošiljko v izvorniku;
- zagotavljati, da seme izpolnjuje vse predpisane pogoje po tem pravilniku v zvezi z uvozom iz tretjih držav;
- veljati pet dni;
- biti izdano na enem listu papirja;
- biti izpolnjeno za enega samega prejemnika;
- imeti žig v barvi, ki je drugačna od barve veterinarskega spričevala.

(3) Vzorec veterinarskega spričevala je naveden v Odločbi Evropske komisije 2002/613/ES in dosegljiv na spletnih straneh VURS.

11. člen

(veterinarski nadzor na mejnih prehodih)

Veterinarski nadzor nad pošiljkami semena za umetno osemenjevanje živali iz tretjih držav izvajajo uradni veterinarji za inšpekcijski nadzor na mejnem prehodu v skladu s pravilnikom, ki ureja veterinarske preglede proizvodov pri vnosu na teritorij iz tretjih držav (Direktiva 97/78/ES).

VII. PREPOVEDI IN DRUGI UKREPI

12. člen

(prepovedi in drugi ukrepi)

(1) Uradni veterinar lahko prepove trgovanje oziroma uvoz pošiljke semena, če ob kontroli dokumentacije ugotovi, da:

- osemenjevalno središče ni odobreno za trgovanje na teritoriju EU;
- da merjasci, od katerih je seme pridobljeno, ne izpolnjujejo zdravstvenih pogojev po tem pravilniku;
- seme ne izpolnjuje določb pravilnika, ki ureja pogoje, pod katerimi se lahko daje živalsko seme v promet (3. člen Direktive 90/429/EGS);
- pošiljke ne spremlja predpisano veterinarsko spričevalo.

(2) VURS lahko ob uvozu oziroma vstopu pošiljke semena izvede preko uradnega veterinarja še naslednje ukrepe:

- seme preda v karantenske prostore, če sumi, da je pošiljka okužena ali kontaminirana s patogenimi mikroorganizmi;
- omogoči državi izvora semena vrnitev pošiljke, če ta ne predstavlja nevarnosti širjenja kužne bolezni;
- uničenje semena, če država izvora semena v 30 dneh od obvestila, ko gre za globoko zamrznjeno seme oziroma takoj, če gre za sveže seme, ne odobri vračila semena;
- vsi nastali stroški, povezani z uničenjem semena bremenijo pošiljatelja, prejemnika ali njegovega zastopnika brez povračila s strani države.

(3) Ukrepe uradnega veterinarja iz prejšnjega odstavka mora VURS skupaj z obrazložitvijo posredovati odpremni državi članici in Evropski komisiji.

VIII. NADZOR V OSEMENJEVALNIH SREDIŠČIH

13. člen

(nadzor)

(1) Nadzor nad izvajanjem določb tega pravilnika izvaja v osemenjevalnih središčih veterinarska inšpekcija, ki najmanj dvakrat letno preveri izpolnjevanje predpisanih pogojev.

(2) Če so ugotovljene nepravilnosti, uradni veterinar začasno prepove uporabo opreme ali prostorov in sprejme vse potrebne ukrepe, vključno z omejitvijo ali začasno ustavitvijo pridobivanja semena. Nosilcu dejavnosti naloži odpravo nepravilnosti in določi rok za njihovo odpravo. Če se ukrepi izkažejo za nezadostne, VURS začasno prekliche odobritev. Če nosilec dejavnosti ugotovljenih nepravilnosti ne odpravi v roku, ki ga določi uradni veterinar, VURS odobritev razveljavi. O vseh spremembah glede odobritev in razlogih za njih, VURS obvešča Evropsko komisijo.

14. člen

(veterinarski pregledi izvedencev EU)

(1) Sestavni del uradnega veterinarskega nadzora v osemenjevalnem središču so tudi dodatni veterinarski pregledi na kraju samem, ki jih opravljajo veterinarski izvedenci držav članic in Evropske komisije z namenom preverjanja pogojev, ki so potrebni za zagotovitev enotne uporabe zakonodaje EU.

(2) Pogostost inšpekcijskih pregledov na kraju samem, splošni program pregledov in vodenje inšpekcijskega postopka določa Odločba Evropske komisije 98/139/ES.

IX. KONČNE DOLOČBE**15. člen****(prenehanje uporabe)**

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se glede prašičev prenehajo uporabljati Pravilnik o rutinskih diagnostičnih preiskavah in načinu zdravljenja merjascev v odobrenih osemenjealnih središčih (Uradni list RS, št. 111/00 in 33/01 – ZVet-1) in 2. točka drugega odstavka 2. člena, 2. točka prvega odstavka 3. člena ter 6. člen Pravilnika o zdravstveni ustreznosti in sistematičnih preiskavah plemenskih živali, živalskega semena, jajčnih celic in zarodkov (Uradni list RS, št. 49/97, 24/99, 42/99, 59/99 in 7/01).

16. člen**(uveljavitev)**

Ta pravilnik začne veljati 1. maja 2004.

Št. 323-145/2004/1

Ljubljana, dne 29. marca 2004.

EVA 2004-2311-0218

mag. Franc But l. r.
Minister
za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano